

สรุป ๑๐ ข่าวเศรษฐกิจสำคัญของจีนในรอบปี ๒๕๕๔

ในห้วงปีที่ผ่านมา มีข่าวคราวความเคลื่อนไหวมากมายในจีน “Beijing Review” วารสารรายสัปดาห์ชั้นนำของจีน ได้จัดลำดับ ๑๐ ข่าวเศรษฐกิจสำคัญไว้ ดังนี้

๑. การชะลอตัวทางเศรษฐกิจ เศรษฐกิจของจีนเติบโตในอัตราร้อยละ ๙.๑ ในช่วงไตรมาสที่ ๓ ของปี ๒๕๕๔ เมื่อเทียบกับของช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา ลดลงจากร้อยละ ๙.๗ และร้อยละ ๙.๕ ในไตรมาสที่ ๑ และ ๒ ของปี ๒๕๕๔ ตามลำดับ การชะลอตัวลงดังกล่าวเป็นผลมาจากนโยบายการมุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจในเชิงคุณภาพของรัฐบาลและการลดแรงกดดันของเงินเฟ้อ ดังจะเห็นได้ว่า ดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภคลดลงจากร้อยละ ๖.๕ ในเดือนกรกฎาคม เหลือร้อยละ ๕.๕ ในเดือนพฤศจิกายน

ขณะเดียวกัน การส่งออกในปี ๒๕๕๔ ที่เคยเป็นกลไกขับเคลื่อนสำคัญในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ก็เริ่มอ่อนกำลังลงอย่างเห็นได้ชัด ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ การส่งออกของจีนมีมูลค่ารวม ๑๗๔,๔๖๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๓.๘ และเป็นอัตราการขยายตัวต่ำที่สุดนับแต่เดือนกุมภาพันธ์ ที่ผ่านมา

๒. การครบรอบ ๑๐ ปีของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ นับเป็นการครบรอบ ๑๐ ปีของการที่จีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก ในอันดับที่ ๑๔๓ นับแต่นั้นมา มูลค่าการค้าระหว่างประเทศของจีนเติบโตอย่างต่อเนื่อง และก้าวจากอันดับที่ ๖ ในปี ๒๕๔๔ ขึ้นไปอยู่ อันดับที่ ๒ ในปัจจุบัน

ขณะเดียวกัน อัตราอากรโดยรวมลดลงจากร้อยละ ๑๕.๓ เหลือร้อยละ ๙.๘ ซึ่งต่ำกว่าอัตราที่องค์การการค้าโลกกำหนดใช้กับของประเทศกำลังพัฒนา จีนยังเปิดหน่วยงานเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าถึง ๑๐๐ แห่ง ซึ่งอยู่ในระดับเดียวกับของประเทศพัฒนาแล้ว

นอกจากนี้ จีนยังปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบด้านการค้าให้สอดคล้องกับพันธะสัญญาขององค์การการค้าโลก โดยรัฐบาลกลางได้ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบถึงกว่า ๒,๓๐๐ ฉบับ ขณะที่รัฐบาลท้องถิ่นได้ดำเนินการแก้ไขกฎระเบียบมากกว่า ๑๙๐,๐๐๐ ฉบับ

๓. ภาษีรายได้ลดลง รัฐบาลจีนได้ปรับปรุงกฎหมายภาษี โดยปรับโครงสร้างเงินได้ขั้นต่ำที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากเดือนละ ๒,๐๐๐ หยวนเป็น ๓,๕๐๐ หยวน และลดอัตราภาษีเงินได้จากร้อยละ ๕ เหลือร้อยละ ๓ สำหรับผู้ที่เงินได้ระหว่าง ๓,๕๐๐-๔,๕๐๐ หยวนต่อเดือน

ภายใต้กฎหมายภาษีเงินได้ฉบับใหม่ ร้อยละ ๗.๗ ของผู้ที่มีเงินได้จะต้องจ่ายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ลดลงจากร้อยละ ๒๘ และจำนวนผู้เสียภาษีเงินได้ฯ ลดลงจาก ๘๔ ล้านคนเหลือ ๒๔ ล้านคน

ประการสำคัญ มาตรการดังกล่าวยังได้ช่วยลดภาระภาษีของคนที่มีรายได้น้อยและรายได้ปานกลางเพื่อช่วยชดเชยค่าครองชีพที่สูงขึ้นอันเนื่องจากเงินเฟ้อ และขณะเดียวกันก็ลดความแตกต่างระหว่างคนรวยและคนจนโดยการเพิ่มภาษีแก่คนที่มีรายได้สูง

๔. การออกพันธบัตรสกุลเงินหยวน เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๔ กระทรวงการคลังของจีนได้ออกมาตรการที่อนุญาตให้รัฐบาลนครเซี่ยงไฮ้ (Shanghai) เมืองเซินเจิ้น (Shenzhen) และมณฑลเจ้อเจียง (Zhejiang) และมณฑลกวางตุ้ง (Guangdong) สามารถออกพันธบัตรได้ แต่ทั้งนี้ มูลค่ารวมในปี ๒๕๕๔ จะต้องไม่เกิน ๒๒,๙๐๐ ล้านหยวน

มาตรการดังกล่าวคาดว่าจะเป็นการผ่อนคลายข้อจำกัดทางการคลังและลดปัญหาหนี้ของรัฐบาลท้องถิ่นที่มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น จากข้อมูลของสำนักงานตรวจสอบแห่งชาติ หนี้สินของรัฐบาลท้องถิ่น ณ สิ้นปี ๒๕๕๓ มีมูลค่ารวมถึง ๑๐.๗ ล้านล้านหยวน คิดเป็นร้อยละ ๒๗ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

๕. การเป็นที่ยอมรับในระดับสากลของเงินหยวน ประกาศฉบับที่ ๑ ของธนาคารแห่งชาติจีนซึ่งออกเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๔ อนุญาตให้ธุรกิจและสถาบันการเงินของจีนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสามารถโอนเงินเพื่อการลงทุนโดยตรงของต่างประเทศในจีนในสกุลเงินหยวน ซึ่งนับเป็นมาตรการที่สานต่อการเพิ่มความต้องการการของเงินหยวนและสร้างความเป็นสากลของเงินหยวนในการลงทุนระหว่างประเทศ จากเดิมที่ใช้เงินหยวนเพื่อชำระเงินด้านการค้าระหว่างประเทศ

เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ที่ผ่านมา ธนาคารแห่งชาติจีนยังออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศในรูปเงินหยวน ซึ่งนับเป็นอีกย่างก้าวหนึ่งในการส่งเสริมการใช้เงินหยวนข้ามประเทศ ในช่วง ๒ เดือนหลังจากนั้น จีนได้อนุมัติเม็ดเงินลงทุนโดยตรงในต่างประเทศคิดเป็นมูลค่ารวมถึง ๑๖,๕๐๐ ล้านหยวน

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์แห่งชาติ (China Securities Regulatory Commission) ธนาคารกลาง และสำนักงานบริหารจัดการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแห่งชาติ (State Administration of Foreign Exchange) ยังได้ออกโครงการนำร่องสำหรับ “นักลงทุนระดับสถาบันของต่างประเทศในรูปเงินหยวน” เพื่ออนุญาตให้นักลงทุนของกองทุนในรูปเงินหยวนของต่างประเทศลงทุนในหลักทรัพย์ของจีนได้

ทั้งนี้ สาขาของบริษัทจัดการกองทุนของฮ่องกงสามารถใช้เงินกองทุนที่ระดมในฮ่องกงเพื่อการลงทุนในหลักทรัพย์จีนแผ่นดินใหญ่ภายในกรอบวงเงินที่กำหนดได้ ขณะเดียวกัน อัตราแลกเปลี่ยนเงินหยวนก็เป็นไปตามกลไกของตลาดมากขึ้น โดย ณ วันที่ ๔ พฤศจิกายน เงินหยวนเพิ่มค่าขึ้นเป็น ๖.๓๑๖๕ ต่อเหรียญสหรัฐฯ ทำให้เงินหยวนเพิ่มค่าขึ้นร้อยละ ๔.๖ เมื่อเทียบกับเงินเหรียญสหรัฐฯ ในปี ๒๕๕๔ แต่ ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน เงินหยวนได้ลดค่าลง ๑๒ วันทำการต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวระบุว่าจะอัตราแลกเปลี่ยนของเงินหยวนเป็นไปตามอุปสงค์ของตลาด มิใช่ว่าถูกควบคุมโดยรัฐบาล

๖. **การจำกัดการซื้อที่พักออาศัย** เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๔ คณะรัฐมนตรีของจีนได้อนุมัติให้ดำเนินมาตรการควบคุมตลาดอสังหาริมทรัพย์ นอกเหนือจากการควบคุมราคาอสังหาริมทรัพย์เป้าหมายแล้ว รัฐบาลยังปรับเพิ่มอุปทานอสังหาริมทรัพย์ในระดับราคาที่ไม่แพงและบ้านเช่าในโครงการของรัฐเพิ่มอุปทานที่ดิน และมาตรการภาษีที่เข้มงวดขึ้น ประการสำคัญ คณะรัฐมนตรียังมีมาตรการจำกัดการถือครองที่พักออาศัยในเมืองใหญ่หรือในเมืองที่ราคาที่พักอาศัยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๔ คณะรัฐมนตรียังกำหนดให้เมืองที่ได้ดำเนินมาตรการควบคุมตลาดอสังหาริมทรัพย์แล้ว ดำเนินมาตรการที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ขณะเดียวกันก็กำหนดให้เมืองรองระดับที่ ๒ และที่ ๓ ที่ราคาอสังหาริมทรัพย์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สามารถออกมาตรการที่จำเป็นเพื่อจำกัดการซื้อหาที่พักอาศัยได้

ในช่วงปลายปี มาตรการดังกล่าวเริ่มผลิดอกออกผล อุปทานของที่พักออาศัยที่เหลืออยู่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ราคาบ้านดิ่งลง และยอดการซื้อขายลดลง จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ราคาที่พักอาศัยใหม่ในเดือนพฤศจิกายนใน ๔๙ เมืองจากจำนวน ๗๐ เมืองหลักลดลง เพิ่มขึ้นจาก ๓๔ เมืองในเดือนตุลาคม ที่ผ่านมา

ท่านเวิน เจียเป่า (Wen Jiabao) นายกรัฐมนตรีของจีนได้กล่าวในเดือนพฤศจิกายนว่า มาตรการควบคุมตลาดอสังหาริมทรัพย์จะยังคงมีอยู่เพื่อปล่อยให้ราคาอสังหาริมทรัพย์ลดลงสู่ระดับที่เหมาะสมหลายเมือง อาทิ ปักกิ่ง (Beijing) และเซี่ยงไฮ้ ได้ประกาศว่า การจำกัดการซื้อบ้านจะยังมีผลในปี ๒๕๕๕

๗. **มาตรการสนับสนุน SMEs** ในช่วงปีที่ผ่านมา SMEs ของจีนประสบปัญหาในหลายด้านการควบคุมสินเชื่อของสถาบันการเงินเพื่อลดเงินเพื่อส่งผลให้ SMEs จำนวนมากต้องเผชิญกับความเสี่ยงในเรื่องกระแสเงินสด อุปสงค์จากต่างประเทศและตลาดภายในประเทศที่ชะลอตัวยังทำให้ SMEs ที่กู้ยืมเงินจากนอกระบบ ไม่สามารถทนแบกรับต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านดอกเบี้ยในอัตราที่สูงได้ ในช่วงครึ่งหลังของปี ๒๕๕๔ SMEs จำนวนมากในซีกตะวันออกของจีนต่างต้องปิดกิจการลงเป็นจำนวนมาก

เจ้าของ SMEs ในเมืองเวินโจว มณฑลเจ้อเจียงจำนวนหลายรายต้องปิดกิจการหนีภาระหนี้สิน สำนักข่าวซินหัว (Xinhua News Agency) ของจีนรายงานว่ ระหว่างเดือนเมษายน-กันยายน ๒๕๕๔ ผู้บริหารอย่างน้อย ๙๐ รายในเวินโจว (Wenzhou) หนีหายไป ส่งผลให้กิจการต้องปิดตัวลง ในเดือนกันยายนเพียงเดือนเดียว เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ถึง ๒๖ ราย

เพื่อสนับสนุนกิจการดังกล่าวในด้านการวิจัยและการประกอบธุรกิจ รัฐบาลจีนได้ปรับเปลี่ยนเงื่อนไขของมาตรฐาน SMEs ขึ้นใหม่ในเดือนกรกฎาคม หนึ่งในนั้นได้แก่ การแยกประเภท “กิจการขนาดเล็ก” (Micro Enterprises) ขึ้น และต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๔ คณะรัฐมนตรีได้มีมาตรการสนับสนุนทางการเงินและการคลังแก่ SMEs และกิจการขนาดเล็ก โดยขอให้ธนาคารพาณิชย์พิจารณา

จัดสรรวงเงินสินเชื่อแก่กิจการดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายที่มีวงเงินสินเชื่อต่ำกว่า ๕ ล้านหยวน

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม กระทรวงการคลังยังได้ประกาศลดภาษีเงินได้นิติบุคคล ลงครึ่งหนึ่งสำหรับ SMEs และกิจการขนาดจิ๋วในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๕ จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘

๘. การไต่สวนการป้องกันการผูกขาด สถานีโทรทัศน์กลางแห่งชาติจีน (CCTV) ได้รายงาน ข่าวว่า วันที่ ๙ พฤศจิกายนนับเป็นวันครบรอบแห่งประวัติศาสตร์การป้องกันการผูกขาด คณะกรรมการว่าด้วยการพัฒนาและปฏิรูปแห่งชาติ (National Development and Reform Commission: NDRC) ได้พิสูจน์ในเบื้องต้นว่า ไซนาเทเลคอม (China Telecom) และไซนายูนิคอม (China Unicom) ได้ร่วมกันเอาประโยชน์จากการเป็นผู้ทรงอิทธิพลในตลาดด้านการเข้าสู่บรอดแบนด์เพื่อกีดกันคู่แข่งและเรียกเก็บค่าธรรมเนียมที่สูง

กรณีนี้เกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจของจีนที่ครองตลาดถึง ๒ ใน ๓ ของธุรกิจบรอดแบนด์ ซึ่งหากศาลตัดสินว่าผิดจริง จะต้องถูกปรับเป็นเงินถึงร้อยละ ๑๐ ของรายได้ของบริษัทต่อปี ทั้งที่จีนเป็นประเทศที่มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดในโลกถึง ๔๘๕ ล้านคน แต่ความเร็วของบรอดแบนด์ยังอยู่ในอันดับที่ ๗๑ ของโลก และค่าบริการเฉลี่ยสูงกว่าของประเทศพัฒนาแล้วถึง ๓-๔ เท่า

แม้ว่าการไต่สวนยังคงดำเนินไปอยู่ในปัจจุบัน แต่ความเคลื่อนไหวดังกล่าวอาจนำไปสู่การปรับปรุงกฎหมายป้องกันการผูกขาดในอนาคต ความคิดเห็นของสาธารณชนในเรื่องนี้มองว่าการดำเนินธุรกิจของกิจการรายใหญ่เข้าข่ายการผูกขาด แต่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการผูกขาดที่เริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการควบรวมของกิจการต่างชาติที่มีต่อกิจการภายในประเทศ

๙. ข่าวดีและข่าวร้ายของรถไฟความเร็วสูง เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๔ รถไฟความเร็วสูงสายปักกิ่ง-เซี่ยงไฮ้ ซึ่งมีการลงทุนโดยรวมถึง ๒๒๐,๙๐๐ ล้านหยวน ได้เริ่มเปิดให้บริการ และช่วยลดเวลาในการเดินทางบนเส้นทางยาว ๑,๓๑๘ กิโลเมตรจาก ๑๒ ชั่วโมงเหลือ ๕ ชั่วโมง

เส้นทางดังกล่าวเชื่อมเขตเศรษฐกิจรอบอ่าวโป๋ไห่ (Bohai Sea Rim) และสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซีเกียง (Yangze River Delta) เข้าด้วยกันและส่งเสริมการพัฒนาชุมชนเมืองและเศรษฐกิจให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

อย่างไรก็ดี ในวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ก็เกิดเหตุการณ์รถไฟความเร็วสูงประสบอุบัติเหตุใกล้เมืองจินโจว มณฑลเจ้อเจียง ทำให้ผู้โดยสาร ๔๐ รายเสียชีวิตและอีก ๑๙๐ รายได้รับบาดเจ็บ ทำให้จีนต้องทบทวนการพัฒนารถไฟความเร็วสูงครั้งใหญ่

ภายหลังอุบัติเหตุดังกล่าว กระทรวงการรถไฟได้สั่งการให้ตรวจสอบระบบความปลอดภัยของรถไฟฯ ทั่วประเทศ เพื่อลดความเสี่ยงและลดความเร็วในการให้บริการลง เช่น สายเซี่ยงไฮ้-หางโจว (Shanghai-Hangzhou) ลดความเร็วจาก ๓๕๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมงเหลือ ๓๐๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ในช่วง

ระหว่างเดือนสิงหาคม-กันยายน การตรวจสอบครอบคลุม ๔๙ โครงการ และเส้นทางรถไฟกว่า ๖,๐๐๐ กิโลเมตร นอกจากนี้ CNR Corp. รัฐวิสาหกิจด้านการรถไฟของจีนได้เรียกรถไฟ ที่ให้บริการในเส้นทาง ปักกิ่ง-เซี่ยงไฮ้จำนวน ๕๔ คันกลับมาตรวจสอบอุปกรณ์ใหม่อีกครั้ง

๑๐. คณะผู้บริหารด้านการเงินชุดใหม่ เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ที่ผ่านมา จีนได้แต่งตั้งผู้บริหารระดับสูงของ ๓ องค์กรสำคัญด้านการเงิน ได้แก่ คณะกรรมการกำกับธนาคารแห่งชาติ (China Banking Regulatory Commission: CBRC) คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์แห่งชาติ (China Securities Regulatory Commission: CSRC) และคณะกรรมการกำกับประกันภัยแห่งชาติ (China Insurance Regulatory Commission: CIRC) โดยนายชาง ฟุหลิน (Shang Fulin) อดีตประธานกรรมการบริหารของ CSRC ได้รับแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าของ CBRC แทนนายหลิว หมิงคัง (Liu MingKang) ที่เกษียณอายุราชการ ขณะที่นายกว๋ ชูฉิง (Guo Shuqing) ประธานกรรมการ China Construction Bank ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ CSRC

นอกจากนี้ นายเซียง จุนโป่ว (Xiang Junbo) อดีตประธานกรรมการ China Agricultural Bank of China ได้รับการสนับสนุนให้ไปดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการ CIRC แทนนายหวู ดิงฝู (Wu Dingfu) ที่เกษียณอายุ

ประธานกรรมการทั้ง ๓ จะต้องเผชิญกับภาระหนักในการแก้ไขและปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของจีน อาทิ การรักษาเสถียรภาพของระบบการเงิน การเพิ่มค่าของเงินหยวน หนี้ของรัฐบาลท้องถิ่น และการปฏิรูปการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งการรักษาเสถียรภาพทางการเงินและเศรษฐกิจของประเทศ ท่ามกลางการชะลอตัวของตลาดอสังหาริมทรัพย์ภายในประเทศ

รวบรวมและเรียบเรียงโดย

ดร. ไพจิตร วิบูลย์ธนสาร

อัครราชทูต (ฝ่ายการพาณิชย์) ณ กรุงปักกิ่ง

๑๐ มกราคม ๒๕๕๕